

Силабус курсу
Екологічна географія

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 106 Географія
Освітньо-наукова програма «Географія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 3 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: Згідно розкладу
Консультації: Згідно розкладу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП Кандидат географічних наук, доцент Новицька Світлана Романівна

Контактна інформація ekosvit76@ukr.net ; (0352)-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Екологічна географія» належить до вибіркових дисциплін професійної підготовки, метою якої є формування системи знань про історичну ретроспективу, наукові підходи і принципи розвитку еколого-географічних досліджень; вмінь проведення функціонально-просторового аналізу чинників формування екостанів природних компонентів та інтегральної еколого-географічної ситуації; навичок розробки науково-дослідних завдань з моделювання і оцінювання еколого-географічної ситуації своїх населених пунктів.

Зміст дисципліни «Екологічна географія» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців з географії, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

п/п	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ.	Знати:
1	З історії розвитку еколого-географічних досліджень	- Основні історичні етапи розвитку еколого-географічних досліджень. - Особливості формування ЕГД в Україні.
2	Предмет екологічної географії Методологічні основи екологічної географії	- Вклад вчених у розвиток теоретичних і прикладних еколого-географічних досліджень; - Інтегральну суперсистему «суспільство і природа» як об'єкт вивчення екологічної географії
3	Еколого-географічна ситуація: чинники формування, критерії оцінювання аспектів ЕГС	- Екологічний потенціал геосистем, екостани і екоситуації як предмет еколого-географічних досліджень. - Основні дефініції екологічної географії. - Чинники, що формують еколого-географічну

		<p>ситуацію;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Природно- екологічний, соціально-екологічний та економіко-екологічний аспекти еколого-географічної ситуації <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Давати характеристику основним історичним етапам розвитку еколого-географічних досліджень. - Орієнтуватися в особливостях формування ЕГД в Україні. - Аналізувати вклад наукових шкіл, вчених у розвиток теоретичних і прикладних еколого-географічних досліджень. - Здійснювати аналіз загальної еколого-географічної ситуації в Україні
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ		Знати:
4	Типологія еколого-географічних проблем. Проблема забруднення природного середовища і стійкості природних систем	<ul style="list-style-type: none"> - поняття “еколого-географічна проблема”; - категорії „забруднення” і „стійкість”. Основні джерела, види забруднення природного середовища, забруднювачі; - вплив забруднень на стан біогеоценозів та людський організм;
5	Проблема використання і охорони мінеральних ресурсів в Україні. Енергетична криза в Україні та її екологічні наслідки.	<ul style="list-style-type: none"> - стійкість, форми стійкості геосистем до антропогенних навантажень; - сучасний стан мінерально-сировинної бази в Україні.
6	Земельні ресурси України та основні проблеми їх використання і охорони.	<ul style="list-style-type: none"> - гірничопромислові ландшафти України та особливість рекультивації земель, порушених унаслідок гірничих розробок.
7	Проблема якості середовища життєдіяльності і здоров'я населення	<ul style="list-style-type: none"> - шляхи подолання енергетичної кризи. - сучасний стан земельного фонду України. - основні причини погіршення якості земельних ресурсів України та заходи боротьби з ними. - сучасний стан енергоресурсів та енергетична політика України. - категорія «якість природного середовища». <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати категорії „забруднення” і „стійкість”, основні джерела, види забруднення природного середовища, забруднювачі; - здійснювати типологію еколого-географічних проблем за: ресурсною основою, видами природокористувачів, рангом досліджуваної території, місцем регіону в територіальній організації суспільства; - розрізняти форми стійкості геосистем до антропогенних навантажень; - характеризувати основні причини погіршення якості земельних ресурсів України; - здійснювати оцінку якості природного середовища життєдіяльності населення (за методикою Ю.Одума); - здійснювати аналіз захворюваності населення за

		<p>медико-географічними атласами.</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводити кореляційні залежності між станом еколого-географічної ситуації в регіонах і станом здоров'я населення.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.		<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблему невиснажливого землекористування; - проблему забруднення навколишнього середовища і якості природних компонентів; - проблему збереження біорізноманіття і формування екомереж; - проблему комфортного проживання населення; - поняття “ландшафтно-екологічної оптимізації території”; - пріоритети та критерії ландшафтно-екологічної оптимізації; - оптимізація структури природокористування. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати основні еколого-географічні проблеми свого регіону; - пояснювати основні причини виникнення цих еколого-географічних проблем; - шукати шляхи оптимізації структури природокористування.
8	Еколого-географічні проблеми свого регіону	
9	Напрямки розв'язання еколого-географічних проблем	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 6	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
СК 2.	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
СК 5.	Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.
СК 10.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Р 01.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.
Р 03	Пояснювати особливості організації географічного простору.
Р 07	Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтно-оболонки та її складових.

Р 08.	Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.
Р 09.	Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
Р 010.	Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

Літературні джерела

1. Гавриленко О.П. Екогеографія України. Навч. посібник. К.: Знання, 2008. 646 с.
2. Еколого-географічні дослідження в сучасній географічній науці. Тернопіль, 1999. 144 с.
3. Руденко Л.Г., Горленко І.О. Еколого-географічні дослідження території України. К.: Наукова думка, 1990, 31с.
4. Україна: Екологічна ситуація. К.: Укргеодезкартографія, 1996.
5. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз та оцінювання території: теорія та практика. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. 256 с.
6. Царик Л.П. Етапи становлення і розвитку екологічної географії та роль Тернопільського наукового центру у розбудові еколого-географічних досліджень/ Історія української географії і картографії. Збірник матеріалів 4-ї Міжнародної наукової конференції, присвяченої 110-літньому ювілею професора Володимира Кубійовича Тернопіль, 18-19 листопада 2010р. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. С. 76-80.
7. Шищенко П.Г. Екологічна географія: сучасний стан і перспективи / П.Г. Шищенко, Я.Б. Олійник // Регіональні екологічні проблеми: [Збірник наукових праць]. ВГЛ "Обрії", 2002. С. 12-14.
8. Шищенко П.Г. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території України на основі картографічного моделювання / П.Г. Шищенко, В.А. Барановський // Регіональні екологічні проблеми [Збірник наукових праць]. – К.: ВГЛ "Обрії", 2002. С. 17-19.
9. Яцик А.В. Екологічна ситуація в Україні і шляхи її покращення. К.: Оріяни, 2003. 84 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час письмових робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для проміжного контролю
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE